

Kultur
Humor

Humorkrisen er total

De sier «fytte» og de utroligste ting om ekser og okser. Likevel er det noen som nekter å le.

A | Kommentar
 Halvor Hegtun

«**H**umoren må komme naturlig. Det nytter ikke å gå rundt og pønske på at nå må jeg få inn det og det for at det skal bli morsomt», sa kong Harald helt uten å være i nærheten av å trekke på smilebåndet.

Det var i 2017. Kongen nærmet seg 80 og jeg skulle få intervju ham om humorens plass i kongegjerningen. Møtet på slottet ble på ingen måte så muntert og løssluppent som jeg nok hadde håpet, for kongen hadde skjønt det:

Humor er ikke noe enkelt tema å snakke om. Ikke i det hele tatt, hvis man vil ta det på alvor.

Nå er det full krise. Atle Antonsen er nå en rikshumorist i akutt krise etter rasistisk utfall mot forfatter og redaktør Sumaya Jirde Ali på bar i fylla. Dag Sørås er en annen humorist i en ikke fullt så stor krise. En jente på 16 skrev til Si: D-siden i Aftenposten om krenkelser, for deretter å bli omtalt som «en fytte» av Sørås på standup-showet «Emokrati» i 2018.

Saken ble tatt opp igjen nå i november, i kjølvannet av Antonsen-saken, slik at Sørås fikk fortelle hvor demokratisk og inkluderende han går frem på scenen:

«Om man ser hele nevnte Emokrati, så vil man se at jeg også kritiserer empati, demokrati, islamister, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, sosialis-

ter, Mannegruppa Ottar, feminister, nære venner, min egen far, meg selv.»

Det er Humor-Norge anno 2022. Støtt og trygt står den komiker som når som helst og hvor som helst har evne og mot til å tuppe bort i hvem som helst og hva som helst, over, under og til siden.

Ikke underdogs, men mektige. Humor er bortimot det viktigste av alt. Ingen klarer seg uten. Men 50 år etter den første Marve Fleksnes-episoden, og dager etter den store Atle Antonsen-skandalen, blir humorbransjen satt under seriøs kritikk. Det trenger og fortjener den.

«Komikere må ta inn over seg at de ikke er underdogs lenger, men mektige aktører i det offentlige Norge», skrev forfatter og journalist Erle Marie Sørheim i et tenksomt innlegg i VG.

Klovner skal helst sparke oppover og drive gjøn med samfunnseliten. Men dette blir vanskeligere hvis klovnen selv er et personlig aksjeselskap med åtte millioner i skattbar inntekt siste år.

Dagfinn Nordbø, forfatter og satiriker, har jobbet smart og seriøst med tullball gjennom tiår: «For å få med seg nyansene i vår tid, må alle som jobber med humor bestrebe seg på å jobbe smartere. Og hardere. Den som ønsker å være skikkelig drøy, må nemlig være skikkelig mye smartere enn alle andre.»

Høyskolerektor og tidligere sykepleier

Humor er ikke noe enkelt tema å snakke om. Ikke i det hele tatt, hvis man vil ta det på alvor.

Mona Hoff skrev til Aftenposten fredag om sine opplevelser på Lisa Tønnes og Sigrid Bonde Tusviks rykende aktuelle scene-show: «Tusvik og Tønne får trampeklapp når de fra scenen hetser, mobber og deler svært sensitive opplysninger om andre mennesker. Hvordan kunne vi ende opp der? Og hvor går vi nå?»

Et veldig vanskelig fag. Før dreide humordebattene seg mest om hva som var sendt på NRK. En del seere og lyttere syntes at satiren der var blitt for venstrevridd. Så i 2015 kom Kringkastingsrådet med et ufrivillig komisk forslag til balansering. I vedtaks form:

«NRK er en av de få aktørene i Norge som har kompetanse og ressurser nok til å bygge opp et satiremiljø med ståsted på høyresiden, i tillegg til den nåværende satire med ståsted på venstresiden. Ved å prøve å bygge opp noe slikt, kan NRK gi et viktig bidrag til større mangfold i Humor-Norge.»

Ved utgangen av 2022 virker denne høyre-venstre-debatten veldig bakpå. Humorarbeidere med grensesprengning som spesialer behøver knapt ha noen retning eller plan med sitt arbeid i det hele tatt - utover det ene å få mennesker til å le.

Man skal leve av det. «Det må komme naturlig. Det er ikke noe man kan planlegge», sa kong Harald. Men sånn går det ikke an å tenke for den som har tatt teaterlinjen på Romerike folkehøyskole og tekstlinjen på Westerdals og som kontinuerlig må levere til TV, radio, podkast, standup-scener, firmajulebord.

I disse debattene er det en diger grøft man for enhver pris bør unngå å ramle oppi. Si aldri at norsk humor var morsommere i gamle dager. Aldrende komikers utfall mot «den nye humoren» blir for alle generasjoner et blindspor å regne. Landet har mange smarte og morsomme folk jeg har ledd mye av.

Desto mer plager det meg at jeg har lagt meg til en begredelig vane med å slå av stadig flere humorprogrammer. Selveste «Nytt på nytt» ryker midtveis eller før det starter. «Kåss til kvelds» også, jeg pleier å skru av i det jeg mumler noe grettent om at det alltid er den samme kretsen av humorprogramledere som fyller pratesofaen hos hverandre.

Jeg vil ikke ha det sånn. Jeg har ledd mye av dem jeg nå slår av og vil ikke være en grinebiter alt i en alder av 61.

Problemet kan bunne i overføring. Det blir for mye, rett og slett, og jeg griper meg i å synes synd på dem som mislykkes.

For ingen er mindre morsom enn den som må presse seg selv til å være morsom hele tiden. Særlig de maniske grensprengerne, de som hele tiden må sjokkere med noe dristig, risikerer å havne i ulykken.

• Sigrid Bonde Tusvik og Lisa Tønne sprenger grenser. Foto: Monica Strømdahl